

ESTUDI ARQUEOLÒGIC DEL REFUGI ANTIAERI NÚM. 0095 - CARRER DE VALÈNCIA, 370 (BARCELONA. L'EIXAMPLE)

Emiliano Hinojo García (Arqueòlegs.Cat)

Fruit dels treballs arqueològics duts a terme l'any 2022 en el decurs de les obres de connexió del Trambaix i el Trambesòs per l'avinguda Diagonal s'ha documentat el refugi antiaeri núm. 0095, ubicat entre la confluència del Passeig Sant Joan amb el carrer València i la cruïlla del carrer Mallorca amb l'avinguda Diagonal. Si bé se'n coneixia la seva existència, semblava en un principi que algunes de les seves entrades podien quedar afectades directament per les obres a realitzar. Per això, s'ha procedit a realitzar una exhaustiva documentació tridimensional de tot el refugi (escàner 3D i fotogrametria), així com el pertinent reportatge fotogràfic.

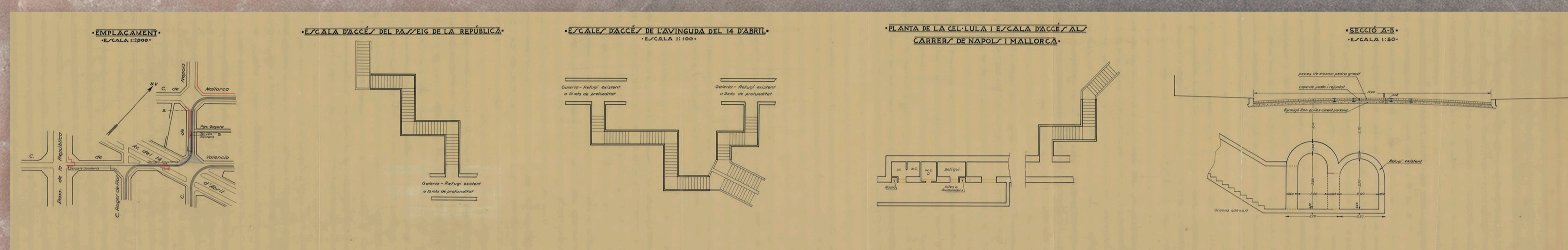
El refugi figura inscrit en el llistat del 16 de juliol de 1938 (Junta de Defensa Passiva de Barcelona) publicats a l'Atlas dels Refugis de la Guerra Civil Espanyola a Barcelona (2002), editat per l'Ajuntament de Barcelona i CLBSA. Segons la documentació existent a l'AMCB del fons Defensa Passiva, en el que es conserven plànols i apunts topogràfics del refugi amb data de novembre del 1936, sabem que rebé finançament per mitjà de subvenció pública.

Es tracta d'una construcció antiaèria del tipus "galeria" que es troba en un estat molt bo de conservació. Presenta un túnel principal de 160 metres de llargada amb un ramal més estret sense acabar a l'alçada de l'avinguda Diagonal. L'extrem septentrional de la galeria principal connectava amb el refugi núm. 0812 que segueix pel carrer de Nàpols finalitzant a l'encreuament d'aquest amb el carrer d'Aragó.

Comptava amb dos accessos, un a la cantonada oest dels carrers València amb Roger de Flor, i l'altre en el ramal, concretament a la cruïlla est de l'avinguda Diagonal amb el carrer Nàpols. Conserva les estructures originàries —els bancs i les latrines—, els pous de ventilació i la instal·lació elèctrica original. Cal destacar també la presència d'adreces pintades a les parets de la galeria principal, que identifiquen els espais destinats o reservats als seus residents.

Segons els plànols pertanyents al projecte d'ampliació del refugi ja existent, es preveia la prolongació del refugi en 50 m en direcció nord fins a arribar a la cruïlla dels carrers Mallorca i Nàpols. Aquesta prolongació, havia de comptar amb tres nous accessos, a més de la creació de serveis sanitaris i espais per la ràdio i piles o acumuladors. Es desconeix, però si totes aquestes reformes es dugueren a terme.

Galeria inacabada

Infermeria amb armaris encastats

Latrina

Connexió entre els refugis 0095 i 0812

Galeria o túnel de volta de mig punt

Galeria principal amb bancs

Accés al ramal des de la galeria principal

Accés al refugi 0812

Bancs d'obra per seure

Espai destinat als residents d'aquest bloc de pisos

Galeria ramal de volta de mig punt

Entrada tapiada (cantonada oest dels carrers València amb Roger de Flor)

Espai destinat als residents d'aquest bloc de pisos

Entrada tapiada (cantonada est de l'Av. Diagonal amb el carrer Nàpols)

Model 3D

CRÈDITS:

- Direcció arqueològica: Emiliano Hinojo
- Documentació tridimensional: Xavier Rebordosa (Terraple Enginyeria)
- Auxiliars d'arqueologia: Santiago Palacios i Paula Sánchez
- Promotor: Barcelona d'Infraestructures Municipals (BIMSA)
- Empresa arqueologia: Arqueòlegs.Cat
- Empresa constructora: UTE Tramvia Diagonal Lot 2